

De Wissel

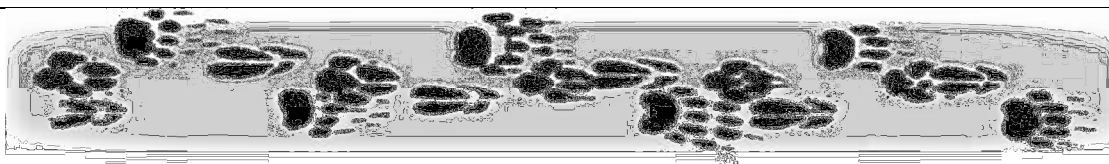
IVN afdeling Eijsden

Juni 2015

Jaargang 22 nummer 2

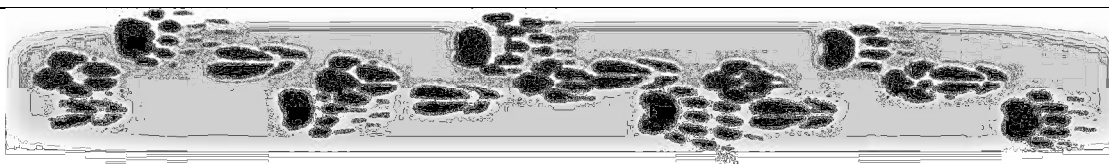
*Instituut voor natuureducatie
en duurzaamheid*

INHOUD

<i>Inhoud</i>	2
<i>Van De Redactie</i>	3
<i>Van Het Bestuur</i>	4
Vergunning energiecentrale Navagne vernietigd!	4
Zin om mee op zomerkamp te gaan met de Kindergroep?	5
Geacht afdelingsbestuur,	5
Hooien langs de Geul; IVN handen uit de mouwen	6
Beste natuurliefhebber,	6
Aan alle lokale IVN afdelingen van de regio Maas en Mergelland	7
Digitalisering (herinnering)	7
<i>Viskes vange (--)</i>	7
<i>Bijzondere Waarnemingen</i>	8
<i>Agenda 2015</i>	14
Lezingen 2015	14
Het “Wandelschema” & “Korte Tour”	14
Euregionale natuurwandelingen in 2015	14
Programmaoverzicht 2015 Vogelwerkgroep excursies & bijeenkomsten	15
Werkgroep Flora werkgroep (voorheen: Bloeiende Bermen)	15
<i>Bijzondere Waarnemingen</i> <i>vervolg van pagina: 8</i>	15
Voorjaar 2015. Meibloemmen houden zich aan de kalender.	17
Bijzondere waarnemingen/ervaringen gezocht!	23
<i>Onderzoek wijst uit: natuur maakt gezond!</i>	23
Natuur als medicijn	24
<i>De verloren Idylle</i>	25
<i>D’n auwe Breusjter Toeën</i>	27
<i>Het Bestuur</i>	28

walpot (drukkerij

VAN DE REDACTIE

Net terug van vakantie in Frankrijk. In gebieden die qua landschap sterk lijken op Limburg en de aangrenzende Ardennen en Eifel (Morvan en Petit Creuse). Het grote verschil is de rust. Slaperige stadjes en dorpjes (vaak aan niet doorgaande wegen). Uitgestrekte bossen (veel Eiken, Beuken en Kastanjes), waar je een dag kan wandelen zonder andere mensen tegen te komen. Ook op de weg, zelfs tijdens het “drukke” Pinksterweekend, kan je uren rijden en slechts een enkele andere auto tegen komen. Daar kan Limburg alleen nog maar van dromen. De landbouw en veeteelt lijken ook nog op een ouderwetse manier bedreven te worden. De invloed op flora en fauna is navenant. Grote diversiteit en ik heb in 2 weken meer wild gezien als hier in een jaar. De soorten zijn niet zoveel anders als bij ons, maar, hoewel veel wild schuw is (jacht), je ziet ze meer dan bij ons. Buizerds, Wespddieven, Wouwen, Valken, Wielewaal, Hop, Gekraagde Roodstaart, Zwarte Ooievaar, Purperreiger zijn “dagelijkse kost”. Reeën, Vossen, Dassen, Marters (steen, boom, bunzing), Otters (alleen sporen helaas), Bisamratten. Vliegende Herten, Gouden Torren. We zouden met z’n tweeën de waarnemingenlijst kunnen vullen. Meest bijzonder was toch wel een zwemmende Eekhoorn, daar waren zelf de “locals” verbaasd over. Wandelend langs het Canal du Nivernais za-

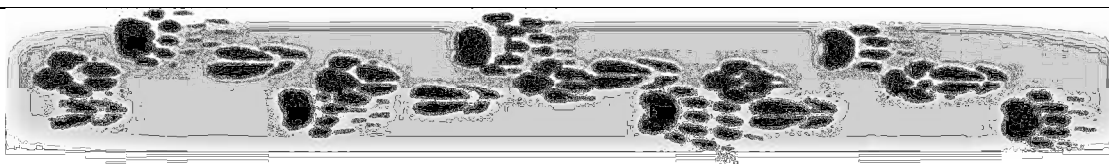

gen we iets bruins een étang van zo’n 100 m breed overzwemmen. Met een rustige slag en vrij vlot. Door de verrekijker leek het een Eekhoorn. Zo’n 25m voor ons kwam het beestje aan land en stak rustig de weg over om aan de andere kant in het bos te verdwijnen. Het was zeker een (natte) Eekhoorn. Heel speciaal.

Maar terug naar ons eigen Eijsden. Voor jullie ligt weer de Wissel. En ondanks wat ik boven schreef is die ook dit keer weer gevuld met waarnemingen uit onze eigen streek.

Naast de vaste rubrieken jullie aandacht graag voor een paar landelijke en regionale activiteiten. En een melding van een nieuwe vlindersoort op de St. Pieterberg.

Ik wens jullie veel leesplezier en een mooie zomer.

VAN HET BESTUUR

Vergunning energiecentrale Navagne vernietigd!

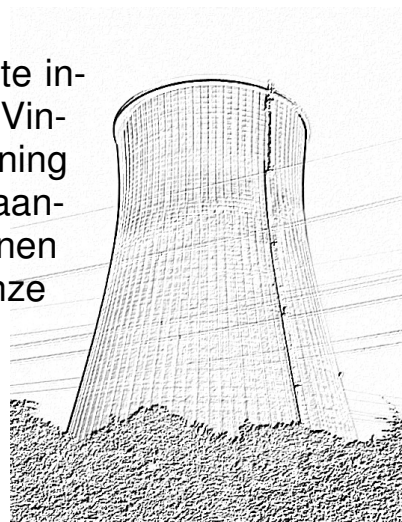
In de loop van 2007 bereikten ons berichten van verontruste inwoners van Visé (Martial Mullenders, Geoffrey Belboom, Vincent Delbrouck) dat de gemeente Visé mogelijk een vergunning voor een (gasgestookte) energiecentrale ("STEG") met aanvankelijk een koeltoren van 125m hoog zou willen verlenen aan het bedrijf SPE. De locatie was bij Navagne, aan onze kant van de Maas, bij de Berwijn.

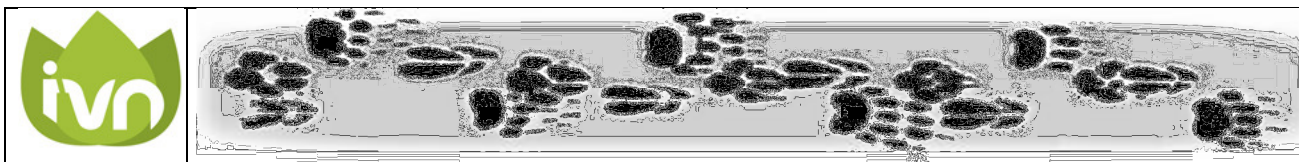
In Visé was het de partij Ecolo die protesteerde en de Cellule de Reflexion.

Onafhankelijk van elkaar meldden zich Servé Aarts en ondergetekende in een woning in Visé na een oproep. We kwamen elkaar daar tegen, beiden als verontruste bewoners van de Vogelzang. De club werd later uitgebreid met Wiely Philippens van de Trichterweg, die energiek de voorzittershamer ter hand nam. Het "*Comité Centrale Née*" kreeg zijn beslag en kreeg een flink aantal leden. Meteen ook na het bekend worden van de plannen voor de centrale gaf het IVN Eijsden aan bij de gemeente Visé, dat een zo grote centrale op de grens met Eijsden om diverse redenen voor ons onacceptabel is, waarbij zeker twaalf inhoudelijke onderwerpen van toepassing waren.

Net zoals dit langer geleden al gebeurde tegen een raffinaderij bij Ternaaien en tegen de uitbreiding van een industriezone langs het kanaal aan de overzijde van de Maas, kwam men in Eijsden in actie. Wat betreft het Comité brak een tijd aan van het bezoeken van, soms heftige, bijeenkomsten in België, vergaren van informatie, inspreken in de "enquête publique", demonstreren en het beïnvloeden van gemeente, provincie en andere instanties op hoger niveau. De inbreng van Jaap Voeten uit Eijsden/Lanaye en Jo Bartels uit Mesch moet hierbij zeker worden genoemd, zonder natuurlijk anderen tekort te doen. De gemeenteraad van Eijsden koos na de stevige acties van het Comité de kant van de verontruste bewoners.

Nadat er een vergunning in eerste aanleg ("permis unique") was verleend (op 23 februari 2009), nu voor een centrale met gebouwen van 35 m hoog, koeltorens van 55m en zeer hoge elektriciteitsmasten, stond er beroep open. Tegen deze vergunning in eerste aanleg werd door zowel de gemeente Eijsden als het IVN Eijsden beroep aangetekend. Een sterke troef hierbij was dat de gemeente de middelen had om gespecialiseerde juridische hulp in België in te roepen. Een jarenlange juridische procedure tot op het hoogste niveau volgde. Uiteindelijk leidde deze procedure recentelijk tot de vernietiging van de vergunning, zoals we in de eerste helft van mei vernamen. Hulde dus aan

Comité Centrale Néé, Gemeente Eijsden, IVN Eijsden en iedereen die zich verder heeft ingezet voor het leefklimaat in het Maasdal!

Jacques Piters

Zin om mee op zomerkamp te gaan met de Kindergroep?

Ieder jaar gaat IVN-Zomerweek op kamp ergens in Nederland. Dit jaar in Noorden bij de Nieuwkoopse Plassen.

Een hele week kun je net zulke leuke jeugdactiviteiten doen als nu bij de jeugdgroep van je IVN-afdeling. En niet alleen overdag, ook 's avonds is er soms een spannende activiteit, hangt er ook vanaf hoe oud je bent.

Kinderen van 5 t/m 12 zijn welkom. Oudere kinderen natuurlijk ook maar die kunnen ook mee op kamp met IVN-Woesteland, speciaal voor de groep jongeren.

Daarnaast zijn op het kamp ook veel volwassenen die hun eigen programma hebben, dus als je samen met je ouders of grootouders op kamp gaat is er ook voor hen een leuk programma.

Heb je interesse kijk dan op de website www.ivn.nl/zomerweek of mail colette.dehaas@hotmail.com voor meer informatie

Colette de Haas-van Harten
PR IVN zomerweek

Geacht afdelingsbestuur,

Met de nieuwsbrief Contactroep wil de Werkgroep Communicatie van IVN district Limburg alle IVN-leden in onze provincie op de hoogte houden van activiteiten, ontwikkelingen en wetenswaardigheden van het IVN district en de vijf regio's.

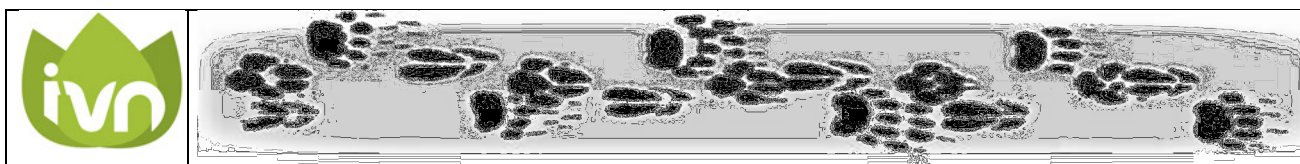
Momenteel bereiken wij één derde van de Limburgse IVN-leden. Vooral uit uw afdelingen zijn er nog maar weinig abonnees. Daarom ons vriendelijke verzoek om deze nieuwsbrief door te sturen aan uw leden. Via de link onderaan de nieuwsbrief kunnen zij zich opgeven als abonnee.

Mocht u niet in het bezit zijn van de e-mailadressen van uw leden, dan zou u wellicht een keer aandacht aan Contactroep kunnen besteden in uw ledenblad. U kunt er dan bij vermelden dat IVN-leden zich via de link <https://ivn.nl/afdeling/district-limburg/district-limburg/nieuwsbrief-contactroep> kunnen opgeven als abonnee.

Met vriendelijke groet,

Namens de Werkgroep Communicatie van IVN district Limburg

Lieke Muyris
lieke@muyris.com
046-4334795 / 06-28148985

Hooien langs de Geul; IVN handen uit de mouwen

Een IVN-natuurweekend als leuke start van de zomer? Het IVN Zuid-Kennemerland nodigt graag natuurliefhebbers uit voor een leuk natuurweekend in het mooie Geuldal in Zuid-Limburg van vrijdag 19 juni t/m zondag 21 juni. We steken de handen uit de mouwen vrijdagmiddag en de zaterdag. Wij helpen Natuurmonumenten met het maaisel opruimen van natte hooilanden. Deze natuurgebieden moeten eenmaal per jaar gemaaid en gehooid worden. Overnachten doen we op een mooie rustieke minicamping nabij Noorbeek. De familiecamping ligt op de heuvel Hoogcruts tussen de kerkdorpjes Noorbeek en Slenaken in het prachtige mergelland van zuid Limburg. De kleinschalige camping ligt beschut, biedt veel ruimte en geeft een mooi uitzicht. We gaan gezamenlijk koken. 's Avonds is er kampvuur! We vertrekken pas in de loop van de zondag. Kosten ong. 9 euro pppn. Een leuke mix van lekker werken in de natuur, kamperen en gezelligheid!

In de hooilandjes groeien onder meer reuzenpaardenstaart, knolsteenbreek en bosbies. Dit onderhoudswerk is nodig om de natuurwaarde in stand te houden en verder te vergroten. We komen in natuurgebieden waar je normaliter nooit in komt. Een excursie van Natuurmonumenten is natuurlijk inbegrepen! Voor de rest kunnen we natuurlijk heerlijk wandelen. We gaan hooien, dat is niet heel erg zwaar, ook niet voor ouderen. Kinderen zijn ook van harte welkom!

Natuurliefhebbers die het leuk vinden om de natuur in het Geuldal een handje te helpen zijn van harte welkom. Alleen meehelpen met hooien, dus niet overnachten op de camping, is ook mogelijk. Of alleen de zaterdag kan ook! We maken er een leuk weekend van. Info en aanmelden graag via ivnzk.natuurwerk@gmail.com of

Marc van Schie
06 225 75 748

Beste natuurliefhebber,

De komende maanden organiseren we een aantal vogelexcursies naar vogeleiland de Kreupel. De Kreupel is een indrukwekkend vogelgebied en alleen per boot bereikbaar. Elke maand is weer anders en daarom heeft elke excursie een ander thema, met een interessante lezing aan boord:

4 juli	12:00u	Zeilen naar de grootste Visdief kolonie van Europa
8 aug	17:30u	Zeilen naar de grootste Zwarte Stern slaappleats van Europa
29 aug	17:30u	Zeilen naar de grootste Zwarte Stern slaappleats van Europa
15 aug	17:30u	Voor vrijgezelle 'natuurliefhebbers'

Zou u het leuk vinden om een aankondiging van deze vaartochten te plaatsen in uw blad, agenda of nieuwsbrief?

In de bijlage zit een korte omschrijving van de excursies. Het hele [programma](#)

is ook te bekijken op www.fogol.nl.

De excursies worden met name duurzaam ondernomen, zeilend leggen we de route af en het eten aan boord is biologisch.

Als u nog vragen heeft dan hoor ik het graag.

Debby Doodeman

06-30021816

PS: wilt u wat meer achtergrond informatie over het gebied wat we gaan bezoeken, ga dan naar www.fogol.nl/excursie-seizoen-2015/de-kreupel.

Aan alle lokale IVN afdelingen van de regio Maas en Mergelland

Zondag 20 september 2015 heeft het IVN Bocholtz-Simpelveld de organisatie op zich genomen van de Sterwandeling.

U allen worden verwacht tussen 12 en 13 uur in De Rode Beuk, Kloosterstraat 57, 6369 AB Simpelveld (tegenover het voormalig zusterklooster).

Bij aankomst wordt u een kop soep en een stuk vlaai met koffie aangeboden.

Hier wordt een presentatie gegeven van de kloostergeschiedenis dmv foto's.

Om ca. 13.30 uur kunt u aan een ommetje met gids van ca. 1 uur deelnemen met als thema "Simpelveld Kloosterstedje". Wat is er aan natuur/cultuur nog te zien/beleven in de omgeving van de kloosters.

Voor 11 uur graag een berichtje naar 0639098022 met hoeveel personen u naar Simpelveld komt, zodat er voldoende soep en vlaai is. Dan ook graag, als dit mogelijk is, met hoeveel personen u deelneemt aan het ommetje.

Voor meer inlichtingen kunt u ons mailen of bellen.

Wij, het IVN Bocholtz-Simpelveld verheugen zich u te mogen begroeten.

Met de vriendelijke groeten namens het IVN Bocholtz-Simpelveld

Math Kockelkoren (voorzitter)

f2hmjkockelkoren@hetnet.nl

Digitalisering (herinnering)

Indien u uw e-mail adres doorgeeft aan de secretaris kunnen we u ook tussendoor van activiteiten op de hoogte brengen. Ook De Wissel krijgt u dan, in kleur, via email binnen.

Daarom de oproep om indien je voorzien bent van een e-mailadres dit aan onze secretaris Jacques Piters door te geven. Het adres is

jacques_piters@hotmail.com (let op _ streepje tussen jacques en piters!)

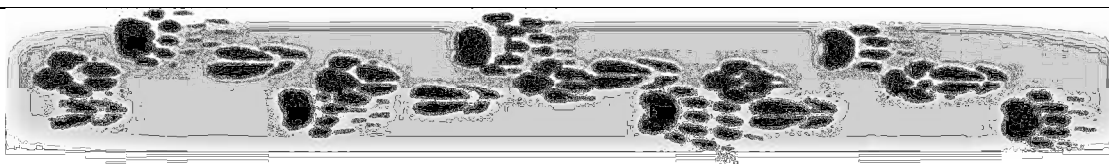
Het bestuur

VISKES VANGE (--)

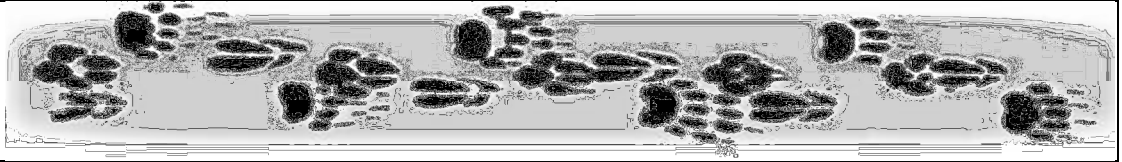
Even pauze, in het volgende nummer wordt de reeks vervolgd!

Jacques Piters

BIJZONDERE WAARNEMINGEN

- 25.02 Rood, Blauw en Groen. De kleuren van de nieuwe super in De Heeg. Voor een Roeje Eijdsenaar met Blow bloed en een Groen randje niet slecht. De Geelgorsen van 22.02 zijn er nog.
- 27.02 Op het weiland voor het Jagersbos gaat een fraaie Boshaas voor mij op de loop! Ietsje verder dan weer een Houtsnip. Eindelijk weer eens wat Reeën op de Riessenberg en op de Trichterberg. De wroetsporen der Wilde Zwijnen op de weilanden van Eckelrade halen de krant. Dode Das langs de Brikkenweg in Mheer.
- 01.03 Ook in Belgisch Limburg is er sprake van teruggang van de aantallen Bijen, zowel van de Wilde Bijen als van de Honingbijen. De Provincie heeft daarom de campagne "Limburg Wild van Bijen" gestart. Onder andere is er een punt: Goede voorbeelden en richtlijnen voor een bijenvriendelijk bermbeheer.
- 04.03 Langs de bosrand, midden in het Eikelmuizengebied, wordt een oude kersenboomgaard opgeruimd. Via een hoogwerker worden eerst de takken verwijderd. De Firma RANOX Natuuraannemer voert dat uit. In samenwerking met het IKL nieuwe stijl zoals ik elders al geconstateerd heb. De Dassen zullen ook hier weer verder moeten gaan op voedseltocht. Een kilometer noordelijker lopen er 9 Reeën buiten het bos te foerageren. Dode Das langs de A2, ter hoogte van Vinkenslag.
- 05.03 Het gisteren geconstateerde opruimen van een oude kersenboomgaard valt mee. Volgens een medewerker is er wat anders aan de hand. Een aantal bomen zijn ontdaan van hun takken omdat die takken het inscheuren van de bomen zouden bevorderen. Slecht voor de holtes in de stammen waarin zich Eikelmuizen kunnen schuilhouden! De kale stammen blijven staan, er zijn zelfs 9 nieuwe bomen geplant en er is een takkenril langs de bosrand gemaakt. Je moet ecooloog zijn om dat te bedenken. En wie betaalt? WML!
- 07.03 Mijn eerste Citroenvlinder van dit jaar. Mijn allereerste waarneming van een Raaf ooit! Zowel zicht- als hoorwaarneming. Niet in onze contreiën maar in de buurt van Maartensdijk waar ik samen met de plaatselijke deskundige, Hans Vink, de dassenlocaties bezocht. De burchten zien er heel anders uit dan bij ons. Maar vooral de talrijke voorzieningen ten behoeve van de Dassen, zoals kunstterpen en bruggetjes over de sloten, bewonderde. De dassenstand in dat deel van Utrecht en Het Gooi groeit!
- 08.03 Nu in Mheer een Citroenvlinder plus een Kleine Vos. Ook 5 Staartmezen. Natuurmonumenten en Natuurpunt zijn het Noordal rond Altembroeck onder handen aan het nemen. Kaalslag van heel wat graften. Ook het Waterloobos wordt uitgedund. Open en bloot leggen van dassenburchten. Een poel waar vroeger Vinpootsalamanders en Kamsalamanders in

zaten grondig geschikt gemaakt als drinkpoel voor Wilde Zwijnen. Inclusief camera's en jachtkansels. Daar moet je inderdaad HBO opleiding voor hebben om zoiets te bedenken. Lijkt meer op brandhout te verzamelen. Ik zal niet meer zien hoe het over pakweg 10 jaar zal uitzien.

- 12.03 Mijn eerste bloeiende Maarts Viooltjes langs de Maarlanderweg.

@ 13.03 Peter De Bie meldt: Bij het verwijderen van een stomp van een dennenboom in onze tuin aan de Beezepool troffen we een Klein Vliegend Hert (*Dorcus parallelipipedus*) aan. Gestoord in zijn winterslaap? Maar Kleine Vliegende Hertten leven en overwinteren toch in loofhout? We hebben overigens eerder Kleine Vliegende Hertten in onze tuin aangetroffen.

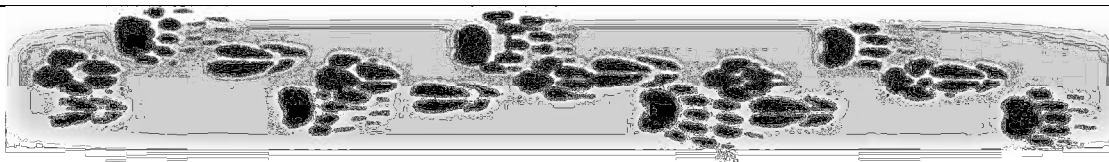

- 13.03 Met Frans e.a. een tocht gemaakt van station Bunde door het bos naar Kasteel Elsloo en terug. Pittig tochtje met nog weinig lentebloeiërs. Dhr. Leon Erckens uit Gronsveld meldt 130 overvliegende Kraanvogels.
- @ 15.03 Peter De Bie meldt: Midden in de nacht (rond 23:45u) hoor ik Kraanvogels over trekken. Plaats en richting zijn moeilijk te bepalen in het donker, maar het lijkt van boven Mariadorp te komen en richting noorden te gaan.
- 16.03 Broer Martin meldt Kraanvogels boven Laag Caestert. Hij ziet ook 8 Muurhagedissen.
- 17.03 Fraaie Citroenvlinder langs de bosrand ter hoogte herdenkingskruis Wetzels.
- @ 17.03 Wim Souren meldt: Mijn Brigit zag rond het middaguur, vanuit haar auto, Ooievaars boven Gronsveld, die aangevallen werden door Buizerds.
- 20.03 Met Joost e.a. naar De Groote Peel. Voor de meesten de 1e keer. Niet voor Jo en Bert, de bekende vogelaars onder ons. Koud, geen zon. Tot overmaat van ramp ook spergebied vanaf 15 maart i.v.m. broedseizoen. Dus buiten de kern moeten blijven. Ook wel interessant. Joost noteerde vlot 25 soorten vogels. Toppers Wulpen, Rietgorzen, Roodborstta-puiten en Zwarte Specht. Geen bloeiende bloemen, enkel wat struiken met katjes.
- 21.03 Een Hermelijn op jacht in de holletjes langs de Gronsvelderweg. Leden van de VTN melden een dode Das in de buurt van Huize Blankenberg.
- 22.03 Tocht door het westelijke Gulpdal. Koud, geen wild. Van de vogels: een Houtsnip bij Beutenaken.
- 23.03 De veldwegen in Cadier en Keer ogen brandschoon. De jaarlijkse opschoondag van de VTN op zaterdag j.l. is weer geslaagd!
- 24.03 In Neerharen overlijdt Bioloog Henk Hillegers. Een botanisch-

ecologisch expert, specialist in muurplantjes. Ook lag Henk aan de wieg van de vereniging Oos Mergelland Sjaop.

- 24.03 Irene ziet ook een Houtsnip aan de rand van het Nijstbosje. De onderste helft van de helling van het Bos van de Baron kleurt voorzichtig wit door de Bosanemonen. Links en rechts naast het pad Maarts Viooltjes en Bleke Bosviooltjes. Op enkele plaatsen hele plakaten Maagdenpalm.
- 28.03 Bezoek gebracht aan Gravier Brock, natuurgebied in Hermalle sous Argenteau. De Bevers doen nog steeds hun best. Bomen voorzien van konijnendraad en heel wat nieuwe bomen geplant. Daarna gewandeld door het groen van Jupille. Pittig omhoog en toen lastig omlaag. Er bloeide nog zo goed als niks. Enkel een partij Maartse Viooltjes. Wel prachtig uitzicht op de Maasvallei. Het bezoekuur van de plaatselijke brouwerij was helaas voorbij toen wij onze wandeling erop hadden zitten. Dan maar koffie in een plaatselijk café.
- 29.03 In de laagstam van fruitteler Loyens hebben Wilde Zwijnen huisgehouden. Nu zijn er plots ook gaten gemaakt door Dassen! In Vivegny komt er einde aan een markant bedrijf. Opgericht in 1919 sluit Maitre Tailleur Charles Antoine de deuren. Tja, wie laat er nog een maatpak maken?
- 30.03 Een zachte, droge avond. Ik zie mijn eerste 2 levende Dassen van dit jaar. Om ca.20.33u op de burcht in Kaversjart. Ook een Reebok laat zich zien. Ik vind enige rozetten van de Bokkenorchis. Overigens in dat deel van het bos en net er buiten op het weiland heel wat Maarts Viooltje.
- 31.03 Een op het oog gezonde, indrukwekkende Beuk van zeker 100 jaar oud wordt getroffen door een stormvlaag. En met wortel en al omgeblazen. Op de Riesenbergring bloeien dit jaar weer meer Wilde Narcissen. Nog geen Zwaluw gezien dit jaar maar in De Zwaluw wel heel wat vreemde vogels, zelfs uit Mesch.
- 01.04 Mijn correspondent uit Mheer is een tijdje stil geweest. Dus meldt hij nu maar in een keer 2 dode Dassen in het Mheerse, verkeersslachtoffers langs de weg van Terlinden naar Bergenhuizen/Noorbeek. Op de Trichterberg is een oude wilde Kersenboom gesneuveld door de storm. In Mheer heeft overigens een gemeentelijke orkaan gewoed: de buitengewone natuurvriendelijke Leemstraat is nagenoeg kaal gekapt ten behoeve van de veiligheid. Elders langs de weg van Gronsveld naar Mheer tot Noorbeek soortgelijke ingrepen in de bermen. Weg onderbegroeing. Dat de vogels maar elders hun heil zoeken. In het Europapark is ook een joekel van een boom omgewaaid.
- 02.04 Langs de Trichterweg zijn, op het weiland van Rompelberg, de overjarige Canadassen gekapt. Een boom moet blijven staan omdat er een Maretak, beschermde plant, inzit.
- @ 03.04 Annemie Speckens meldt: op 3 april heb ik een boerenzwaluw gezien boven de Beezepool (ik weet:1 maakt nog geen zomer).

- 03.04 Met Joost e.a. op herhaling voor Voetspoor 265, afgelopen herfst al gelopen. Helaas nog geen lente, uitstekend wandelweer. Geen Vlinders. Boven de Iterbach en in het dal genieten van Kleine Bonte Specht, Grote Gele Kwikstaarten, Waterspreeuwen, Watersnip, Witte Kwikstaarten en andere meer gewone vogels. Op de grond massa's lentebloeiers. Het laatste deel van de tocht ging over de Eifelsteich, onder andere over de Kalovenweg in het dorpje Hahn. Voor de meesten een eerste kennismaking met het Boven Devoon en het delven van grondstoffen uit die tijd door de huidige mensen. Als toetje een bezoek aan de Mariakapel en een deel van de Kruisweg staties. Geen IJsvogel en geen Rode Wouw. En een terrasje in Kornelimünster slaagt altijd. Weer dode Das in Mheer gemeld! Nu langs de Burg. Beckersstraat, lag er al om 19.32u, een uur eerder lag hij er nog niet aldus de melder.
- 05.04 In de berm van de Rijksweg langs De Heeg Zuid zie ik mijn eerste Pinksterbloemen van dit jaar.
- @ 05.04 Netty Hornstra meldt: een wit Maarts Violtje aan de Geertruidersweg bij Linderweg.
- 06.04 Irene ziet om 21.10u haar eerste levende Das van dit observatie seizoen. Zij meldt ook Pinksterbloemen en een Gele Luzernevlinder in de Daor. Op het stukje Eijsder Beemden achter Kasteel Oost staan weer enkele Herfsttijloos planten. Aan de rand van de schaatspoel zit een wijfje Knobbelzwaan parmantig op haar nest. Buiten het water 2 Kievieten. Martin ziet 2 IJsvogels boven de Voer, een mannetje en een wijfje.
- @ 07.04 Netty Hornstra meldt: twee zwaluwen bij de Natuurtuinen in het Jerkerdal.
- 07.04 Ik zie mijn eerste 2 jonge Dasjes van dit jaar. Minder prettig is de melding, door een bevriende jager, van een dode vrouwtjes Das midden op een burcht in het Savelsbos. De heer Faan Wetzels meldt dan weer een dode Das op de Mescherhei. Broer Martin meldt zijn eerste levende Dassen van dit seizoen. En jawel hoor, baas boven baas. Liefst 6 stuks.
- 08.04 Marie José Creuwels ziet om 21.45u, komend van Heugem een fraaie dode Das liggen langs de Oosterweg. Vers gesneuveld, jaarling man, was nog warm! Het blijft bij 6, maar nu ziet Martin 6 Bevers actief langs de dijk tegenover de Trichterweg.
- 09.04 8 Muurhagedissen, aan het zonnebaden, zien een vrouwtje Citroenvlinder passeren. Bij GP 46 strijken 53 Knobbelzwanen neer op de Maas. Een hele troep jaarlingen die in kleinere groepjes de Maas afgaan. In het Vroendel hoort Dhr. Erckens zijn eerste Koekoek.

@ 09.04 Netty Hornstra meldt: de koekoek is gearriveerd in een boomgaard tussen Savelsbos en de Voerenweg.

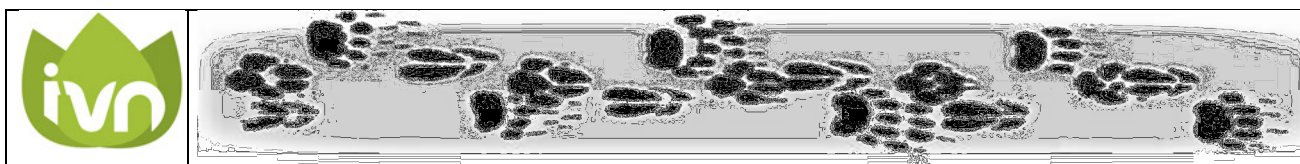
- 13.04 De helling voor Huize De Beuk is ontdaan van alle begroeiing.
- 14.04 Er staan, meer dan andere jaren heb ik de indruk, heel wat Slanke Sleutelbloemen op de flanken van Jooste Keele, op de Bertelsberg en voor het Nijstbosje. Ook struikel ik over Maarts Viooltjes.
- 15.04 Om 20.08u loopt een stevig Wild Zwijn op 25 meter afstand over de dassenburcht waar ik zit te observeren. De Dassen laten zich zien vanaf 20.40u, een stuk of zes waaronder enkele jongen. Deze mochten nog niet naar buiten. Niet slecht voor deze tijd van het jaar, mijn tweede zogeheten kraamburcht. Om 21.45u op een andere plek ook nog jonge Dassen. Die liepen al te ravotten boven op de burcht. Geen Ma of Pa te zien. 's Middags zie ik mij eerste Hazelwormen en hoor & zie ik mijn eerste Koekoek.
- 17.04 Met Joost e.a. naar Marmagen in de Kalkeifel. Hier in het dal van de Gillesbach is de grootste groeiplaats van het Wildemanskruid in de Eifel. We waren net op tijd want het was al deels uitgebloeid. Gelukkig bloeide er nog volop planten. Ook legio Sleutelbloemen, wel duidelijk een maat kleiner dan bij ons. Oorzaak de schrale droge grond. Vlak langs het water dan massa's Groot Hoefblad. Samen met Bert konden wij genieten van de Rode Wouw in de lucht. Na afloop naar het gehucht Eisenfey in het stadje Mechernich voor een bezoek aan een indrukwekkend archeologisch monument. De Kakushöhle. Een getuigenis van de aanwezigheid van Neandertalers, Bandkeramikers, Kelten en Romeinen. Na afloop smaakte de Erdinger. 2* 1 uur en 20 minuten met de auto, de moeite waard. Irene hoort ook een Koekoek in het Vroendel.
- 18.04 Dode Das langs de Provinciale weg van De Hut naar De Planck. 's Avonds lopend over de Romboutsweg 2 roepende koekoeken. Eentje vanuit richting Sjechelder en de ander vanuit richting vuursteenmijn. Zij begeleiden mijn hele verdere observatie avond zonder Dassen. Wel 2 Reebokken. Een Keerdenaar meldt op zijn beurt een dode Das in het Keerebosch! Hij hoorde ook een Koekoek in de Bunderdel. Op de dassenburcht langs de Maarlanderweg zit in ieder geval een Vos. Keutels voor de pijp plus restanten prooivogel.
- 19.04 Overdag meer dan 50 Konijnen op een dassenburcht plus 3 jonge Vossen.
- 20.04 Broer Martin ziet zijn eerste nest Dassen van dit jaar. Pa, Ma en 4 kleintjes. Ik en José zien op een andere burcht geen dassen. Wel zit daar een Vos op. De moer kwam naar buiten en ging weer naar binnen. Irene ziet om 20.05u een Wild Zwijn op het weiland voor de Reinsberg, rustig oostwaarts lopend richting Orenberg.
- 21.04 Om ca. 20.00u roepende Vroedmeesterpadden in de Daor, ter hoogte van de bank. Een handvol Hazelwormen onderaan de helling van

De Beuk, van alle groottes. Rijkswaterstaat heeft de toegang tot de duiker onder de A2 vanaf de Hoolstraat vrijgemaakt.

- 22.04 Er wordt op de akkers gewerkt tot 22.25 uur!
- 01.05 Met Joost e.a. Voetspoor 272 gelopen. Een stevige tocht van 18km vanuit het pottenbakkersstadje Langerwehe door o.a. het Hürtgenwald. De voorjaarsbloeiers waren er allemaal en hun opvolgers idem dito. Boven de Wehebach zowaar Waterspreeuwen. Voor Vlinders iets te fris. Overigens horen en zien wij op St. Amand en in het Vroendel plots enkel Fazanthanen. Waar komen die vandaan?
- 02.05 Giselle, de dochter van Irene, ziet tijdens een weekend Engeland liefst 3 dode Dassen langs de wegen.
- 04.05 Onderweg naar dassenburcht in Voeren zien wij een Tureluur op de afrastering langs een spaarbekken. Irene kan genieten van vijf, onder het toeziend oog van Pa en Ma, spelende jonge Dasjes. Plots komt er over de burcht een Vos gelopen, tussen de Dasjes door. Geen probleem, enkel Pa Das gromt lichtjes.
- 05.05 De ene avond is de andere niet. Geen Dassen voor Irene wel vier spelende jonge Vosjes. Broer Martin ziet om 20.25u een dode mannetjes Das langs de Heiweg.
- 07.05 Langs de Maarlanderweg staan een 50-tal Zwarte Rapunzels, enkelen al in bloei. Irene hoort de Vroedmeesterpad weer in de Daor. In de Schoolstraat zijn de Gierzwaluwen terug.
- 08.05 Ik maak een tocht vanuit Angleur naar Sart Tilman, door het Bois Saint Laurens. Beginnend met een flinke klim langs het riviertje de Kinkempois. Zweten onder de eerste zon ondanks de schaduw door de bomen. Hier staat nog massaal Daslook, ook in Belgie beschermd. Zoals blijkt uit de sporen wordt het nog veel geplukt voor consumptie. Geen probleem zegt de Waal, er staat genoeg. Voor mij heeft hij gelijk.
- 09.05 3 avonden achter elkaar geen Das te zien gekregen. Dan zijn Vossen een mooie compensatie. Links & rechts wordt het eerste gras geoogst.
- 11.05 De Pastoor van Cadier en Keer meldt een dode Das langs de Bemelerweg in zijn parochie!
- 11.05 Bij de Kapel van Rijckholt spoedt zich een Hermelijn met een prooi, een dikke Mol zo te zien, in de bek naar het nest. De jongen zijn begin april geboren en kunnen zeker zo'n hap gebruiken. 's Avonds een ouderwetse avond. Op 5 burchten laten zich een of meerdere Dassen aan ons zien, al dan niet met jongen. Een burcht die vier jaren lang leeg is geweest blijkt nu weer volop bewoond. Naar huis lopend komt me zelfs een jonge Das tegemoet op het rijwielpad langs de Kampweg. Ook spot ik daar 5 Meikevers in het licht van een lantaarnpaal.

Zie verder op pagina: 14

AGENDA 2015

Lezingen 2015

	20:00 uur
--	-----------

Onderwerp, spreker en plaats wordt bekend gemaakt via de plaatselijke pers en op de site van ons IVN. Hebben wij uw mail adres dan ook per mail.

Plaats Bibliotheek Eijsden aan de Kramsvogel 42.

Onderwerp Nader te bepalen, zie plaatselijk nieuws in De Etalage.

De bibliotheek is open vanaf 19.30 uur en wij beginnen stipt om 20.00 uur. Inclusief pauze tot 22.15 uur. Getracht zal worden in elke laatste week van een maand een spreker te vinden. Houdt de lokale pers dus in de gaten.

Het "Wandelschema" & "Korte Tour"

24 juni	Camerig, Heymansgroeve, Volmolen Voetsporen van Eli Heymans	9 km	11.00 uur
15 juli	Linnen, wandeling door de uiterwaarden van de Maas.	9 km.	11.00 uur
20 sept	Sterwandeling IVN Bocholtz-Simpelveld (zie bericht hierboven)		

Het programma is samengesteld door José Goessens, Marianne Schols en Anne van Santen. Vertrek Cultureel Centrum 11.00 uur via carpoolstelsel.

Bijdrage onkosten chauffeur € 2,50 per persoon, ongeacht de afstand. Deelname aan deze wandelingen geschiedt op eigen risico en verantwoording. Wandelingen zijn geschikt voor een ieder die goed ter been is. Wij gaan er vanuit dat iedere chauffeur een eigen inzittende verzekering heeft.

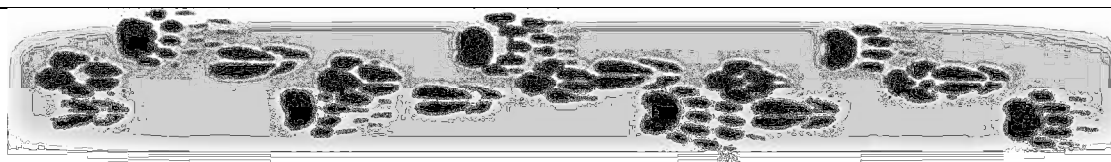
Anne van Santen, tel. 043-4094672

Euregionale natuurwandelingen in 2015

De eerste helft van de 14-daagse Euregionale Natuurwandelingen op de oneven vrijdagen zit er op. Organisator Frans Jongen kan tevreden terugblikken. Fraaie tochten met steeds 20 à 30 tevreden deelnemers. De tochten die hij voor de komende maanden heeft uitgestippeld mogen er ook weer zijn. De routes zijn afkomstig uit de Natuurgids of uit de Wandelgids Zuid-Limburg van de heer Laszio. In principe is het vertrekpunt de parkeerplaats bij de kerk van Mheer alwaar het om 09.00 uur verzamelen geblazen is. Kosten € 1 voor de organisatie en een bijdrage in de kilometerkosten van uw chauffeur. Via carpoolen dan naar de echte tocht. Na afloop terug naar Mheer.

19 juni	Visé	16km	Voetspoor 246
3 juli	De Haspengouw	15km	Voetspoor 242
17 juli	Simpelveld	18km	WZL 39
31 juli	Bunde		WZL 106
14 augustus	Tongeren		WZL 741
28 augustus	Bévercé		Voetspoor 77
11 september	Mechelse Heide		WZL 250
25 september	Nuth		WZL 227

Voor nadere inlichtingen organisator Frans Jongen, tel. 043-4571705 of 06-25486395.
Mailadres: fransjongen@hetnet.nl

JC

Programmaoverzicht 2015 Vogelwerkgroep excursies & bijeenkomsten

Datum	Tijd	Activiteit	Vertrekpunt /contact
JUNI			
15 juni – 15 juli		3 ^e MUS-telling	Ed/Thérèse
Zaterdag 27	09.00	Excursie Eijsder Beemden	Eijsder Beemden
JULI			
13 juli – 27 juli		Huiszwaluwtellingen	Thérèse
Zondag 19		Gezinsdag	Wiel & Annie
SEPTEMBER			
Zondag 6	08.00	Excursie Voeren	Dassenburcht - Philip
Zaterdag 26	09.00	Excursie Eijsder Beemden	Eijsder Beemden
OKTOBER			
Zondag 4	08.00	Excursie Bichterweert	Dassenburcht
NOVEMBER			
Zondag 8	08.00	Excursie Elsloo/Meers	Dassenburcht - Jac
Zaterdag 28	10.00	Excursie Eijsder Beemden	Eijsder Beemden
DECEMBER			
Maandag 28	09.00	Winterbekentelling - Voer	Kasteelpark
JANUARI 2016			
Dinsdag 5	19.30	Nieuwjaarstreffen	??

Wil je deelnemen aan een excursie (behalve die naar de Eijsder Beemden), meld je dan s.v.p. aan bij Ed Bayens (ed_bayens@yahoo.co.uk; tel. 4091024).

Telefoonnummers:

Ed	409 10 24	Philippe	457 23 70	Wiel	408 19 41
Lydia	361 58 05	Thérèse	408 54 10	Frans	409 12 83

Aan de activiteiten van de vogelwerkgroep kan in principe elke IVN'er deelnemen. Hebt u belangstelling om vogelaar te worden? Bel!

Ed Bayens

Werkgroep Flora werkgroep (voorheen: Bloeiende Bermen)

--	--

Ook in 2015 gaan we weer iedere laatste vrijdag in de maand op pad om planten en bomen te bekijken. We vertrekken steeds om 13.30 uur (tot 16.00 uur) vanaf verschillende locaties. Het programma bespreken we in januari. Dus als je mee wilt lopen dan mail even tineke.de.jong@kpnplanet.nl

BIJZONDERE WAARNEMINGEN VERVOLG VAN PAGINA: 8

- 12.05 Jacques Theunissen uit Rijckholt meldt een dode Das langs de A2 ter hoogte van het viaduct Steinboeckel. Deze doodrij locatie wordt al vermeld in het Limburgse Dassen Beschermingsplan van 1989.
- 13.05 Tot mijn grote verbazing één Levendbarende Hagedis op een afrasteringspaaltje langs de Scheelsbergsweg. Toen ik een half uur later weer

langs kwam waren het er twee. Dat geeft de burger moed.

- 15.05 Een dode Egel langs de Rijksweg ter hoogte van voetbalterrein De Heeg. 's Avonds weer geen Dassen op de burcht in het Mescher Plukbos. wel een nest Vossen.
- 15.05 Met Joost e.a. nu Voetspoor186 uit 2004 van Olaf Op den Kamp gelopen. Een prachtige, pittige, puzzeltocht door het Wormdal tussen Herzogenrath en Aken. Een ware groene oase tussen de steden. Veel sporen van de aller vroegste steenkoolontginning via dagbouw. Ook een terugblik op de tijd dat de Graven van Limbourg hier rechten deden gelden. En dan de natuur. De lentebloeiers zijn opgevolgd door het zomergroen met op de weilanden heel wat geel van Boterbloemen en andere Paardenbloemen. Heel wat verschillende Vogeltjes, weinig Vlinders en van de Zoogdieren enkele Eekhoorns en Reeën.
- 18.05 Slechts 4 plukjes Vogelmelk langs de Maarlanderweg. De Zwarte Rapunzel planten staan in volle bloei. De Bergnachtorchissen staan bijna in bloei. De bloeiperiode van het Daslook is over zijn hoogtepunt.
- 19.05 Ik tel amper 27 Soldaatjes op Snoravia, aanzienlijk minder dan vorige jaren. Komt vermoedelijk door het oprukkend Braamstruweel. Wel tel ik ietsje noordelijker meer dan 50 Keverorchissen. De hele tijd werd ik begeleid door de roep van een Koekoek.
- 20.05 Observatie avond begeleid door roepende Koekoek en liefst 4 schoten! Elf volwassen of halfwas Dassen op een burcht zie je ook niet vaak. Vanavond dus wel.
- 21.05 Een koppel Grote Bonte Spechten met 3 jongen begeleiden mijn observatie avond.
- 20.05 Boven Station Gronsveld e.o. vliegt een Rode Wouw.
- 22.05 Met Frans e.a. een korte fraaie tocht vanuit Kelmis naar Hergenrath. Vandaar via Stift Astenet terug naar La Calamine.
- @ 23.05 Netty Hornstra meldt: in een voortuin in de Heeg een prachtige Koninginnepage op Aubretia gezien. Hij zat zo stil en was zo gaaf dat ik me nu afvraag: was het wel een echte?
- 24.05 Mevrouw Maria Janssen meldt een dode Das langs de N278 vlak voor het Am. kerkhof. Ik vind een dassenkadaver op een burcht.
- 25.05 Op de Kampweg ligt een plat gereden Eekhoorn. Langs de Voerenweg een dode Bosuil.
- 27.05 In de voortuin van Kampweg 21 een levende Eekhoorn. Met Groep 8 van de Basisschool De Kring uit De Heeg een natuur ontdekkingstocht, met als thema de Das, gemaakt. Inmiddels een traditie van bijna 20 jaar. Onwaarschijnlijk hoe weinig van deze 29 jongeren al eens in het Savelsbos geweest waren. Enkelen wel via de Scouting. Wel toverden de meesten tijdens de pauze een apparaat tevoorschijn waarmee ijverig gewerkt werd. Niet ravotten dus in de natuur maar ...

@ 04.06 Netty Hornstra meldt: Met de stappenteller aan de riem (cadeautje van de gemeente, uitgereikt door Tineke de Jong) liepen we een rondje Savelsbos ter hoogte van Gronsveld. Bijna vierduizend stappen op een afstand van 3.5 a 4 km. Leuk weetje, maar wat we onderweg zagen daar werden we pas echt blij van. Enkele weken geleden zagen we één blauwzwarte Rapunzel en we vreesden het ergste. Nu bleek dat het toen gewoon te vroeg was, langs de hele route stonden nu tientallen Rapunzels. De ontdekking van twee plukken Vogelmelk maakte de dag helemaal goed. Nog wat grassen geplukt om die thuis te determineren, ze staan nog steeds te wachten. Misschien is er een kenner onder ons die er eens iets over kan vertellen, natuurlijk met tekeningen? En verder: dit voorjaar broedde een paartje Staartmezen in de klimop heg. De Distelvink liet zich zien en verder de 'gewone' bezoekers van de vijver: Kneu, Groenling, Heggemus en Huismus; de Roodborst en Zwartkop zongen het hoogste lied. Een Kraai kwam met een broodkorst aanvliegen en sopte die lekker even in het water. Misschien hebben de Salamanders er nog een kruimeltje van meegepikt?

Jean Creuwels, met dank aan de melders

Voorjaar 2015. Meiblonne houden zich aan de kalender.

Vrijdag 6 maart 2015: Annelize Martens ziet eerst 3 Reeën en later 2 Vossen aan de Banholtergrubbe.

Zaterdag 7 maart 2015. José Creuwels en ik zien een Atalanta achter de flat aan het Veldje. José zag ook een Atalanta op Carnavalsmaandag 16 februari in Banholt. Daarmee was er een reeks van 5 dagen op rij met Atalanta's in februari. Ondergetekende zag de 4 dagen ervoor ook al Atalanta's.

Annelize Martens ziet Kraanvogels boven Banholt.

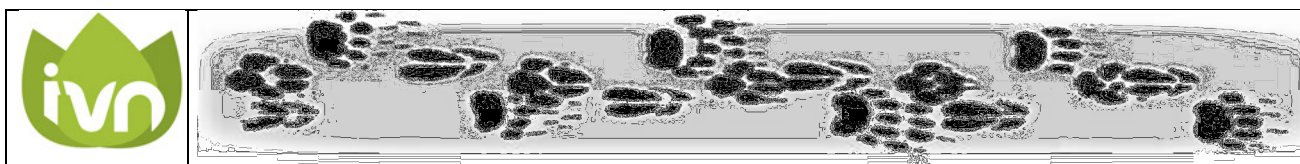
Zeer bijzondere waarneming: Jac Schepman ziet de eerste Oostelijke vos van 2015 in de Kampina bij Oisterwijk. Deze vlindersoort is sinds 2014 nieuw in Nederland en kan dus blijkbaar hier overwinteren. Als dank voor deze waarneming ontvangt Jac een vlindergids (boek) van de Vlinderstichting.

Zondag 8 maart 2015. Lenteweer met 18 à 19°. Kleine vosvlinders en een Dagpauwoog op het Veldje, Gehakelde aurelia op Ternaaien en enkele mannetjes Citroenvlinder langs het Albertkanaal. Veel Hommels ook. Overal luid roffelende Grote bonte spechten en af en toe een lachende Groene specht.

Maandag 9 maart. Peter de Bie ziet een Citroentje aan de Beezepool, Roel Schmitz ziet er eentje in Urmond. Er loopt al een Gewone pad door de Poortstraat.

Woensdag 11 maart. Koude nacht met vorst op ooghoogte.

Donderdag 12 maart. Willem Steenge ziet de eerste Limburgse Oostelijke vos van dit jaar, in het Strijthagerbeekdal (Landgraaf).

Vrijdag 13 maart. Jenny ziet diverse groepen Kraanvogels boven Banholt, ik zie er boven Margraten.

Zondag 15 maart. Tijd om het “Plaatsnamenboek” van Arthur Schrijnemakers ter hand te nemen. Deze 97-jarige professor verzamelde een groot deel van zijn leven gegevens over de herkomst van Limburgse plaatsnamen. Hij maakt zelfs inzichtelijk hoe een verschrijving bij het kopiëren van een middeleeuws handschrift tot stand kan komen. Dit gebeurde waarschijnlijk ook in een oorkonde die betrekking heeft op de verdeling van het Karolingische Rijk in 870. Karel de Kale verbleef in Herstal, Lodewijk de Duitser in Meerssen. Zij ontmoetten elkaar ergens halverwege aan de Maas, in “proc” (of loco) “Aspide”, “super fluviam Mosam”. Dit verdrag ging later het “Verdrag van Meerssen” heten, maar Aspide is een oude naam voor Eijsden. De naam Aspide (of Haspide) slaat mogelijk op een bocht in de Maas, waarvan er vroeger meer waren dan nu. Het woord is dan verwant aan “haspel” en hesp”, die vaak ook een grondbetekenis van haak, bocht of kromming hebben.

Maandag 16 maart. Annemie Speckens ziet 3 Atalanta's op de bloeiende Daphnestruijk aan de Beezepool.

Dinsdag 17 maart. Na het werk een bezoek aan de van Tienhovenmolen bij Wolfshuis (Bemelen), alwaar een moordkruis uit 1417 in de muur is gemetseld, ter herinnering aan Claes Goldsmet.

Woensdag 18 maart. Stemmen voor Gemeenteraad en Waterschap. Rode Eekhoorn langs de Voer in Laag Caestert, verder veel Gehakkelde aurelia's aan de voet van de Montagne St. Pierre. Atalanta op Ursulinengebouw.

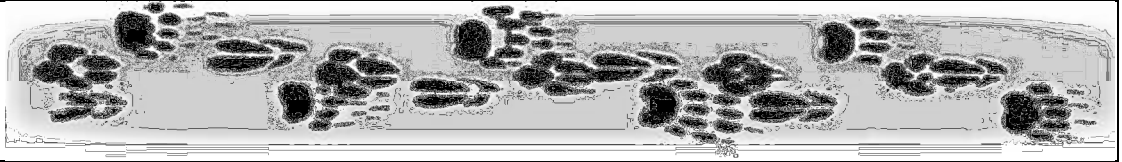
Vrijdag 20 maart. De zonsverduistering is niet te zien in Margraten, vanwege de mist. Daarna rondleiding met collega's in het Familiemuseum. Presentatie Ommetje in de Laathof te Mesch met veel belangstellenden.

Zaterdag 21 maart. Snoeiwerkzaamheden op “De Waardhoff” (Mescherberg) in het kader van NL Doet.

Zondag 22 maart. Lezing over de menselijke bewerkingssporen op fossielen in de collectie van Dubois. Zoals we weten groeide Eugène Dubois op in Eijsden, alwaar zijn vader apotheker en burgemeester was. Hij studeerde eerst af als arts aan de Universiteit van Amsterdam en onderbrak zijn wetenschappelijke carrière om in dienst te treden als legerarts in Nederlands-Indië, alwaar hij op zoek kon gaan naar fossielen van voorlopers van de mens. Na de lezing de hand gedrukt van een nazaat van de Duboisfamilie. Op de vraag welke taal anderhalve eeuw geleden in huize Dubois door Eugène werd gesproken antwoordde hij: “Eugène zal zeker Eijsdens gesproken hebben, naast Nederlands en mogelijk ook Frans”.

Zondag 29 maart en dinsdag 31 maart giert de wind om de flats op het Veldje. Er valt zelfs hagel in Eijsden op deze dinsdag.

Woensdag 1 april. De oudste mens (vrouw) ter wereld overlijdt in Japan op 117-jarige leeftijd.

Dinsdag 7 april. De oudste vrouw ter wereld overlijdt alweer, nu op 116-jarige leeftijd in Amerika. Er leven nu nog maar 3 mensen op de wereld waarvan kan worden aangetoond, dat ze vóór 1900 zijn geboren en van wie het geboortjaar dus begint met “18”. Dichter bij huis (Margraten) een net “geboren” Klein Koolwitje. Diep geelgroen van kleur.

Vrijdag 10 april. Goed weer met veel vlinders. Zelfs een Groentje gezien aan de overzijde van de Maas. Jacques van Mastrigt ziet een Oostelijke vos op de Sint Pietersberg. Hij zal hem pas melden nadat hij dagen later een foto heeft gemaakt, op dezelfde plek.

Maandag 13 april. Pinksterbloemen aan de Bosrand (Savelsbos). Groot insect op mijn voordeur, ter grootte van een forse nachtvlinder: een soort Schietmot.

Dinsdag 14 april. Temperatuur boven de 20°. Jaarvergadering IVN in de Wapenzaal van het Ursulinenconvent. Het IVN Eijsden gaat net zoals de Stichting Eijdsens Verleden en Grueles (“Groles”) naar de schoolgebouwen aan de Kampweg in Gronsveld. Hier zal een streek- en gastronomisch centrum tot stand worden gebracht. Dit heeft voor de verenigingen tot voordeel, dat de huisvesting zal verbeteren. In het geval van IVN en Eijdsens Verleden omdat de kelder van het Ursulinengebouw vochtig en moeilijk te verwarmen is. Jean Creuwels wordt in het zonnetje gezet, nadat hij zijn bestuursfunctie als penningmeester heeft neergelegd. Na vele jaren onvermoeibare inzet! Ongetwijfeld zullen Jean's verdiensten in de toekomst nog vaker ter sprake komen. An van Santen meldt veel van het blauwpaarse Hondsdraf in de Eijdsder Beemden en dat er ineens overal Pinksterbloemen bloeien. Jacques van Mastrigt fotografeert de Oostelijke Vos op de Sint Pietersberg. De berg heeft er weer een soort bij!

Pietersberg Maastricht (C) Jacques van Mastrigt 14 april 2015

Woensdag 15 april. De temperatuur nadert de zomerse waarde van 25°. Een zoektocht langs de boorden van de Maas levert 2 Grote vosvlinders op en een Oranjetipje.

Donderdag 16 april. Bij de Hamsterakkers tussen Sibbe en Margraten een mooi en groot dier in een houtwal, zeer waarschijnlijk een Bunzing.

Zaterdag 18 april. Opschoonactie in de Eijdsder Beemden door IVN Eijsden, in samenwerking met diverse instanties als het Limburgs Landschap en de gemeente. We zien een Ooievaar, broedende Zwanen en een Bont zandoogje.

Zondag 19 april. Bezoek aan Vierlingsbeek. Hier vinden we het Maasheggebied. Dit unieke cultuurlandschap met zijn vele gevlochten heggen van

Meidoorn en Sleedoorn is eeuwenoud. Zelfs Julius Caesar schreef in zijn De Bello Gallico al over het vlechten van heggen in dit gebied. De reden voor de vermelding was dat de vele ondoordringbare heggen moeilijk passeerbaar waren voor de Romeinse legers. We zien er zelfs gele Wilde Tulpen (Bostulpen). In de Martin Luther Kingstraat (Eijsden) een Steenmarter.

Maandag 20 april. Kaasjeskruidikkopje gezien nabij Eijsden, alweer het zevende jaar op rij. Bijen zoemen in de bloeiende bomen op het Veldje.

Vrijdag 24 april. Samen met Herman Peeters vele vlinders gezien op de Sint Pietersberg, waaronder Bruin dikkopjes, Boswitjes, een Koninginnenpage en zelfs een Kleine parelmoervlinder.

Zondag 26 april. Overdag Kikkerconcert langs de Maas, in de vele vijvers in Plan Noord en in de Bron.

Zaterdag 2 mei. Rode Eekhoorn in Rijckholt. Icarusblauwtjes en de zeer zeldzame Dwergblauwtjes langs het Albertkanaal.

Zondag 3 mei. Bezoek aan het Bonnefantenmuseum alwaar een tentoonstelling is van schilderijen van Henri de Fromantou. Deze uit Maastricht afkomstige schilder verbleef in vele Europese steden en werkte langdurig in Den Haag. Hij vertrok in 1672 naar Berlijn en Potsdam, alwaar hij hofschilder werd bij de keurvorsten van Brandenburg. Op zijn stilleven is veel wild te zien (bijvoorbeeld Patrijzen), bloemen (Passiebloemen) en ook libellen en vlinders (waaronder Koninginnenpage en Parelmoervlinder). Ook zien we een winterschilderij van Pieter Brueghel de Jonge (Volkstelling te Bethlehem), in een Zuid-Nederlands winterlandschap. Op het ijs spelen kinderen met de "Koeke-rel" (tol), zoals ondergetekende ook nog heeft gedaan. Met een zweepje werd de tol draaiende gehouden.

Maandag 4 mei. Veldparelmoervlinder op de Orchideeënwei bij Ternaaien. Het natuurgebied daar wordt wel "l'Oseraie de Lanaye" genoemd, waarschijnlijk verwijzend naar de Wilgen (voor vlechtwerk). In de avond van de Herdenking op de Vroenhof Gierzwaluwen, Huiszwaluwen en zingende Merels.

Dinsdag 5 mei. Het voorspelde noodweer trekt in de vroege middag zonder veel vuurwerk voorbij. In Noord-Duitsland komt het echter tot een tornado.

Woensdag 6 mei. Zowel in Eijsden, Banholt als in Margraten hagel.

Vrijdag 8 mei. Kleine vuurvlinder, Argusvlinders, Citroentjes en Veldparelmoervlinder op de Bemelerberg. Eieren gekregen van Vincent, van het Herve Hoen (Mergellandhoen) en Cochin krielkippen. Dat levert smakelijke spiegel-eieren op! Die "Hoonder" eten tenminste nog eens een "Pierinkske".

Zaterdag 9 mei. Omstreeks 16.20u een zeer zware bui in Eijsden. Ook in Banholt en daar is in de avond een regenboog te zien.

Maandag 11 mei. Zomerdag boven de 25°. Muurhagedissen op de Cluysberg in Bemelen. Op het beboste gedeelte van de Bemelerberg ziet het blauw van de Vergeetmenietjes. Bericht van Geoffrey Belboom uit Visé dat de Belgische Raad van State de vergunning voor een energiecentrale bij Navagne heeft

vernietigd!

Dinsdag 12 mei. Orchidee aan de rand van het Tiende Vrij, waarschijnlijk een Soldaatje (determinatie van Tineke). Annemie Speckens fotografeert Hazelworm en Levendbarende hagedis tijdens activiteit met Basisschool Mesch.

Woensdag 13 mei. Klaverblauwtje en Bruin Blauwtje langs de Jeker nabij de Mergelweg.

Donderdag 14 mei. Hemelvaart. Voorbij de Cluysberg in Bemelen schiet een grote Haas uit zijn leger, nabij de Amfibieënpool. Een Haas ligt gewoon op de grond, vandaar de naam "leger" (van "liggen"). Klaverblauwtje en Bruin Blauwtje op de Sint Pietersberg. Er worden ook al 2 dagen Staartblauwtjes gemeld (vanwege de zeldzaamheid wordt de precieze locatie niet bekend gemaakt). Verder de nodige Argusvlinders en Boswitjes.

Vrijdag 15 mei. In de Eijsder Beemden staat de Meidoorn in bloei. Vele Atalanta's drinken nectar op de witte bloemen. Meer dan 20 stuks geteld.

Woensdag 20 mei. Nog steeds hagelbuien in het Heuvelland. Bij het ompotteren van een plant denk ik dat er een Hazelnoot met dop in de pot zit. Verrassing als er later een Meikever ("Klaeëvermeijs") rondvliegt. Bij het ompotteren van een bloempot buiten ontdek ik zelfs een nest Gele Weidemieren in de aarde. Dat is altijd een leuk gezicht, gele Mieren. In Dalfsen (Overijssel) wordt een grafveld en de resten van een boerderij uit het Stenen Tijdperk ontdekt. Het gaat om mensen van de Trechterbekercultuur, uit de tijd van de Hunebedden. Er worden 120 van deze Trechterbekers gevonden, herkenbaar aan een bepaalde vorm en versiering. Er worden hier meer Trechterbekers in één keer ontdekt, dan er ooit in Nederland zijn gevonden. Verder worden er stenen bijlen, pijlpunten en barnstenen kettingen gevonden.

Vrijdag 22 mei. Bezoek aan het natuurgebiedje bij Abdissenbosch (Landgraaf). Erg veel Icarusblauwtjes, Hooibeestjes, Groene kikkers, een Ree en een jonge Vos.

Pinksterzondag 24 mei. Bronkprocessie in Banholt. De nieuwe Gerlachusden staat al bij de kerk.

Bij Jenny Weidehommels op de tuinbloemen. Zwart met geel en oranje. Een beetje de Belgische vlag.

Pinkstermaandag 25 mei. Luc van den Boorn uit Mesch koopt ook Mergellandhoenders voor scharreleieren. Ik ga mijn boek van het Jonkheid van Eijsden ophalen in de Blauwe Zaal, terwijl er in de foyer "optrikke" van het Jonkheid is.

Dinsdag 26 mei. Een Grote bonte specht vliegt langs mijn voorruit in de holle weg achter de molen van Gronsveld (Bronckweg). Hij gaat tegen een bajpaol aan zitten, zodat ik hem van dichtbij kan zien.

Zaterdag 30 mei. Ook een Postduif van een iets oudere melker (80 plus) kan de eerste prijs behalen. Pa proficiat! Net zolang geleden op dit hok als de laatste Elfstedentocht in Friesland (1997).

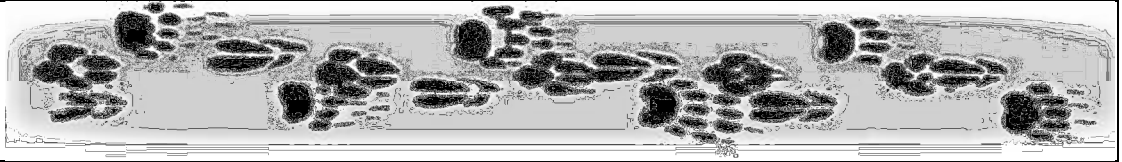

Zondag 31 mei. Bronk in Mheer met mergeltapijtjes op straat (o.a. met afbeeldingen van Duiven). De lente van 2015 was zonnig, maar niet warm. Vooral april 2015 was zeer zonnig. Omdat het niet warm was, kwamen de Seringen niet zo vroeg in bloei. Deze Meibloem hielden zich weer eens aan de kalender. Kan men al die namen van bloemen nu met zekerheid koppelen aan de kalender? Het antwoord is “nee”. Pasen kent zijn eigen bloemen (Narcissen of Paasklokken). Pinksteren ook (Pinksterbloemen). Tussen de uiterste data van Pasen en Pinksteren kunnen ieder echter wel vijf weken liggen, terwijl Sint Jan (Sint Jansbloem) altijd wel op 24 juni zal zijn geweest. Hoewel er enkele andere Sint Jannen zijn die in mei werden gevierd. In 1582 is de Juliaanse (Romeinse) kalender vervangen door de Gregoriaanse, waardoor men donderdag 4 oktober liet opvolgen door vrijdag 15 oktober. In de loop van de tijd klopte de kalenderdatum namelijk niet meer met de stand van de zon (zeg maar de natuur), omdat de Romeinse kalender nog niet nauwkeurig genoeg was. Dit scheelde bijna 8 dagen per 1000 jaar. In de katholieke wereld (inclusief Holland) werd de kalender (vrijwel) meteen aangepast, terwijl in sommige protestantse gebieden pas na 1700 de kalender werd bijgesteld. Elders op de wereld was men vaak nog later met de verandering, terwijl sommige Oosters-orthodoxe kerken zelfs nu nog vasthouden aan de Juliaanse kalender. Men zou dus moeten weten wanneer en waar de naam aan een bloem is gegeven, wil men proberen een vergelijking te maken met verschillen in bloeitijden veroorzaakt door veranderingen in het klimaat. Echter soorten kunnen op den duur veranderen door kweek of door natuurlijke veranderingen in de soort. Verder kan een bloemnaam die aan een heilige is gekoppeld ook om andere redenen dan de bloeitijd verbonden zijn aan die heilige. Met dit alles wil ik maar aangeven dat ook deze zaken niet zo eenvoudig zijn als ze lijken.

Dinsdag 2 juni. Enkele leden van het “*Comité Centrale Née*” drinken een glaasje bier met Geoffrey Belboom om het succes te vieren. De vergunning voor de energiecentrale is van de baan.

Donderdag 4 juni. Groot Dikkopje op de Bemelerberg. In de ENCI-groeve worden resten gevonden van de schedel van “Lars” (een Mosasaurus).

Vrijdag 5 juni. Tropische dag met temperaturen tot tegen de 34° in Brabant en Limburg. Zeer veel Veldparelmoervlinders op de Orchideeënwei, de Orchideeën komen goed in bloei. Het Jonkheid van Eijsden (“kaptèjn, luutenaant, vèèndrig en secretaoëris”) poseert met het “vèèndel” in de Diepstraat in Eijsden. Het bestuur wordt “uuëverighééd” genoemd. Alle ongetrouwden boven de 16 jaar, zowel de “joenkmaander” als de “jong dochters” (ongeacht leeftijd), behoren tot de hele jonkheid (“het gaans joenkhééd”). Ze moeten wel hun jaarlijkse inleggeld (“iengelaog”) betalen (een beperkt bedrag, tegenwoordig enkele euro’s). Het onweer in de avond trekt grotendeels aan ons voorbij, maar wel valt de tv plaatselijk uit door de warmte.

Zaterdag 6 juni. In de Maasarm ("d'n Ienham") nabij het "Maeëtsjjeëp" (het drijvende laboratorium oftewel meetschip van Rijkswaterstaat) zwemmen vele duizenden jonge visjes van enkele centimeters groot. "Allemaal kleng Eijbelkes" op het eerste gezicht, maar waarschijnlijk een mengeling van allerlei soorten. Er zwemmen zelfs oranje visjes bij. Zo te zien jonge Goudvisjes of Goudwindes. Een boeketje Duizendschoon ("Broenklömkjes") voor Ma is wel op zijn plaats. Het inschieten van de Bronk ("kaoëmere sjeute") geeft dit jaar luide knallen, alles is zeker goed droog. Een kamer is eigenlijk ontstaan uit het kruitmagazijn van een middeleeuws stuk geschut. Met het afschieten van de met buskruit ("póólfers") gevulde kamers geeft men saluutschoten.

Bronkdinsdag 9 juni. Prachtige grote levende nachtvlinder gevonden, een Lindepilstaart (mannetje). Groenachtig met roze erbij. De mannetjes zijn bij deze soort lichter groen van kleur dan de vrouwtjes.

Donderdag 11 juni. De Haas op het Veldje laat zich het gras nog maar eens goed smaken.

Vrijdag 12 juni. Plaatselijk in het Zuiden 30° of net iets meer. De tweede tropische dag van het jaar. In Zuid-Limburg trekken er al vroeg in de middag buien binnen. Het wachten is nu op een periode met rustiger zomerweer.

Jacques Piters

Bijzondere waarnemingen/ervaringen gezocht!

Ziet u wat bijzonders in de natuur? Maakt u iets bijzonders betreffende natuur en/of milieu mee? Zet het op papier of laat het de redactie weten. Dat kan ook via onze IVN Eijsden internet pagina's: op de homepage staat onderaan een knop waarmee op een eenvoudige manier waarnemingen gemeld kunnen worden.

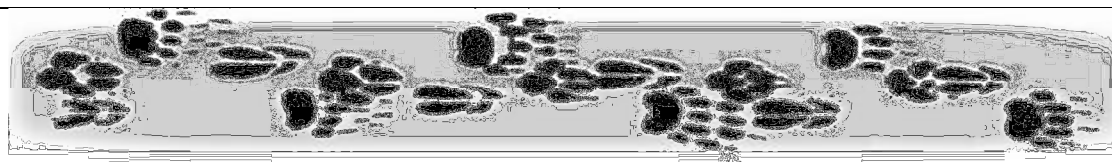
Ons mededelingenblad is voor en van de leden!

Hebt u foto's, dia's, natuurtijdschriften, natuurboeken die u kunt missen? Van harte welkom.

Jean Creuwels

ONDERZOEK WIJST UIT: NATUUR MAAKT GEZOND!

Een beetje natuur heeft een grote invloed op de gezondheid van onze hersenen. Dat blijkt uit de studie die Mark Mieras, natuurkundige en wetenschapsjournalist gespecialiseerd in hersenontwikkeling, in samenwerking met IVN uitvoerde omtrent de invloed van natuur op de hersenen.

Veruit de meeste Nederlandse kinderen groeien op in een omgeving die bestaat uit stoepen, straten en gebouwen, met hier en daar een plantsoen of park. Net als de dieren passen wij mensen ons aan. Onder invloed van het sonore achtergrondgeluid van het verkeer zingen stadse merels bijvoorbeeld hoger dan merels in het bos. De ogen van stadskinderen leren anders kijken.

Ook hun emoties passen zich aan. Uit onderzoek blijkt dat kinderen uit de stad sterker reageren op sociale spanning. Hun hersenen zijn als het ware aangepast om extra goed rekening te houden met de omgeving. De verstedelijking maakt ons dus tot stadsmensen die behoedzaam op een kluitje kunnen leven. Dat is goed voor milieu en natuur. Zo hebben we per inwoner minder asfalt nodig, hoeven we minder auto's kilometers te rijden en maken we meer gebruik van openbaar vervoer. De keerzijde is dat stedelingen vaker last hebben

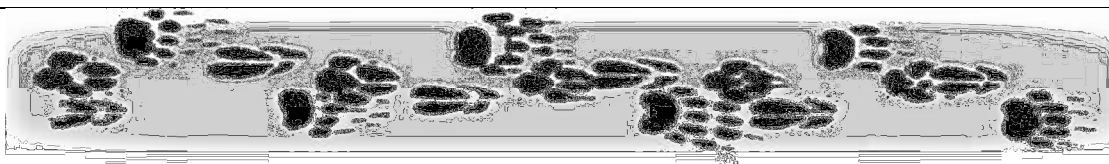
van sociale stress. Dat kan stadskinderen in de weg zitten om goed te leren en om gelukkig te zijn. Chronische stress kan op de lange duur problemen geven als overgewicht en hart- en vaatziekten. Het verhoogt de kans op angststoornissen, depressie en schizofrenie.

Natuur als medicijn

Natuur in de leefomgeving helpt deze problemen te beperken. De drempel blijkt verrassend laag: een klein beetje natuur helpt al. En uit onderzoek onder een grote groep kinderen blijkt ook dat hoe meer groen in hun uitzicht, hoe minder stress zij ervaren. Kennelijk helpen bomen en planten onze hersenen om vitaal te blijven. Vertrouwd raken met en leren genieten van de natuur zou je daarom als een gereedschap kunnen zien, een hulpmiddel om je gezond te ontwikkelen.

Daarom brengt IVN de natuur weer dichterbij de leefomgeving van mensen. Met Gezonde Schoolpleinen bijvoorbeeld, een programma waar meer dan 70 schoolpleinen vergroend worden. Ook het nieuw verworven project "*Grijs, Groen en Gelukkig*" brengt mensen (opnieuw) in aanraking met de natuur. IVN gaat van 100 zorgcentra groene en sociale leefomgevingen maken, door de binnen- en buitenruimte aan te passen en ouderen actief de natuur te laten beleven.

Meer weten? Lees de [literatuurstudie 'Beetje natuur, grote invloed'](http://ivn.nl/afdeling/landelijk/nieuws/201506/natuur-gezondheid/onderzoek-wijst-uit-natuur-maakt-gezond) (ivn.nl/afdeling/landelijk/nieuws/201506/natuur-gezondheid/onderzoek-wijst-uit-natuur-maakt-gezond) van Mark Mieras, helder uiteengezet in een factsheet.

DE VERLOREN IDYLLE

In 1967 ging ik met de bus van Meussen van Maastricht naar Eijsden en werd er gestopt voor een vervallen pand in Rijckholt. (het voormalige café van Lies Wassenaar) Voor mijn gevoel was ik ergens in een bos beland, niet wetende dat ik er 3 jaar later zou komen wonen. Het “bos” van toen is nu verdwenen en veranderd in een open landschap, met hier en daar kleine percelen met hoogstambomen.

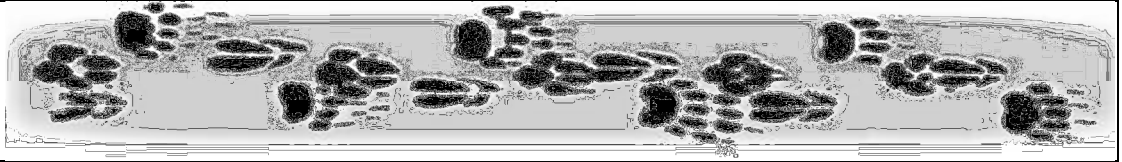
Voorjaar 1996 bosrand Savelbos

Bijgaande foto heb ik in 1996 gemaakt in de fruitwei van fam. Rozenhout (voorheen van de fam. Dassen en Jacobs) aan de rand van het Savelsbos.

Schape hielden het gras kort en de pinksterbloem kreeg alle ruimte om te groeien, oude kersenbomen werden tijdig vernieuwd en de netels werden handmatig door dhr. Rozenhout verwijderd. In het voorjaar veranderde de wei jaarlijks in een bloemenzee van bloeiende hoogstambomen en de grond was bedekt met een tapijt van pinksterbloemen.

Het hoogstamfruit, dat ooit zo kenmerkend was voor het Maasdal, werd elk jaar minder.

Met de ruilverkaveling van eind 90-jaren verdwenen de hoogstamboomgaarden massaal.

In de brochure van de dienst Ruilverkaveling werd de boeren o.a. nog een hogere melkopbrengst voorgespiegeld, die later “beloond” werd met een melkquotum.

Met mijn volkstuintje binnen het ruilverkavelingsgebied, had ik stemrecht en heb net als de meerderheid van de grondeigenaren tegen de verkaveling gestemd. Het Staatsbosbeheer (SBB) had als grootgrondbezitter extra stempunten en hun inbreng heeft de ruilverkaveling mogelijk gemaakt. Door de verkaveling kreeg het SBB zowel onder als boven het Savelsbos percelen toegewezen.

Met het SBB als nieuwe eigenaar kwam er een einde aan het tot dan gemengde gebruik en onderhoud van de kersengard en begrazing door schapen. Overijverige ambtenaren van de toenmalige gemeente Eijsden kregen in die periode ook nog de oude veldschuur in het vizier, die ik in gebruik had als bijenstal. Vervolgens werd ik door het SBB gesommeerd om met mijn bijenkasten te verhuizen van hun terrein. De veldschuur werd afgebroken en verbrand. De eternieten dakplaten zijn er nog jaren zichtbaar blijven liggen.

De netels tieren welig en het bos rukt op

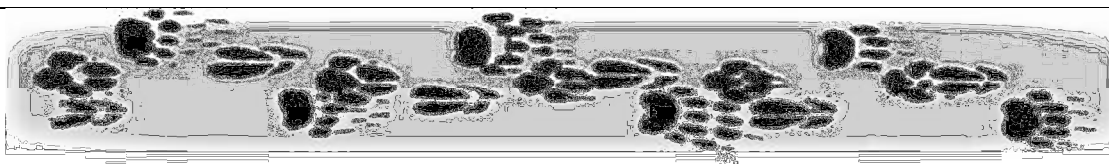
bijgaande foto gingen stuk voor stuk dood en de jaarlijkse idyllische bloemenpracht is voor altijd verdwenen.

Bosrand Savelsbos 19 jaar later. De Pinksterbloemen zijn verdwenen en 5 van de 6 kersenbomen zijn dood.

Niet alleen mijn bijenvolken raakten een uniek plekje kwijt, maar ook de familie eikelmuis werd door de afbraak van de schuur verdreven. Blijkbaar houden eikelmuisen ook van bijen en hebben deze de bijenstand gevolgd naar de nieuwe locatie. Door het beheer van het SBB nam de natuur de regie over in de fruitwei, met als gevolg manshoge brandnetels in de zomer en oprukkende bosschages. Ook diverse hoogstambomen op

Marcel Brouwers

D'N AUWE BREUSJTER TOEËN

D'n auwe Breusjter Toeën

*Iech gaon 'ns zoe géère aon d'n tiene sjtoeën.
Sjoenen, awwen toeën,
Daan loor iech langs d'n ribbe-n-op.
Nao 't haönsje op d'ne sjiptse kop
En daan dink iech dèk, - geluifste miech?-,
Iech zow wèlle zien, 'nen toeën, wies tiech!*

*Den veuj zien begaojd oongderum aon-e-groond
Doer sjtöb en pratsj en . . . mennigen hoongd.
En op 't undersjte sjtök vaan de mergellief
Hèèt eedere koejong al 'ns oet tiedverdrief,
Mèt naoëgel of kniep z'ne naom gekretst.
Of 't doersjoeëte hart vaan zie meëtske gesjetst.*

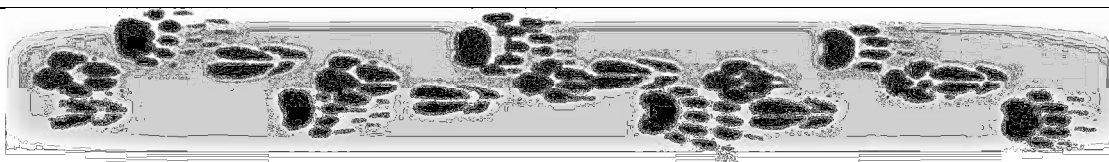
*Mèh boeëve dat gekriebbel op d'ne boek,
Dao sjpueële de uile mèt de blaoëjermuis koek
Ien de duusjterste heuk vaan d'n ribbekasj.
En d'n vinjsjterkes loore mèt riechtige sjpas,
- ömdat ze elleng mer 't sjoene zien -,
Vaan boeëve-n-aof de wij wèèrld ien!*

*Sjlaank sjtèèt d'ne sjiets op de sjtevig lief,
Hoeg boeëve den drek en 't koejonge gesjrief!
Alleng get doeve zijwejjere roongd d'ne kop
En vèlt als 'ns get mèsj, och de zon druugt 't op.
Op 't tiepke dreugste vol gloeërie de kruus,
Zoe hoeg dast' 't baw d'n hiemel ien sjtuus.*

*Iech gaon 'ns zoe géère aon d'n tiene sjtoeën,
Awwè sjlaanken toeën,
De sjtèès dao kieëtsrech ien wèèr en winjd
En de bies vuur oos onnuttigheid blinjd.
. . . Iech zow wèlle zien: . . . 'nen toeën, wies tiech
M'n veuj oppe groond en bie Slivvenhier mie geziech!!*

*Breusj, October 1954
Jeanne Theunissen*

HET BESTUUR

Voorzitter: Vacature

Secretaris: Jacques Piters
Vogelzang 15
6245 BS Eijsden tel. 06 445 91 557

Penningmeester: Vacature

Vicevoorzitter Maarten v.d. Sande
JP Sweelinckstraat 56
6245 GW Eijsden tel. 043 409 48 61

Lid Suzanne van de Wiel
Reijershaag 77
6228 HB Maastricht tel. 043 361 17 18

Verenigingslokaal: "De Dassenburcht"
Breusterstraat 27 (Souterrain, achter voormalig klooster)
Eijsden (Treffersteeg)

Werkgroepcoördinatoren/Contactpersonen:

Daslicht/Venel	Jean Creuwels	361 61 95
"De Woelratten"	Maarten v.d. Sande	409 48 61
Lezingen	Jean Creuwels	361 61 95
Vogels	Philippe Meijer	457 23 70
Wandelingen	vacature	
Korte wandelingen	An van Santen	409 46 72
Flora groep	Tineke de Jong	352 11 09
Gebouw	vacature	
Redactie Mededelingenblad	Peter De Bie	409 46 77

Kosten Lidmaatschap € 11,50 per persoon per jaar

Betalingen t.n.v. IVN-Eijsden:

Giro rekening: NL05 INGB 0000 927056 Onder vermelding van reden betaling.

Disclaimer:

De redactie wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor inhoud of strekking van niet-redactionele bijdragen. Met toezending van een artikel draagt de auteur uitdrukkelijk de rechten over aan de redactie. Indien nodig kan door redigeren de toegezonden bijdrage –bij voorkeur i.o.m. de auteur- worden aangepast c.q. ingekort. De redactie behoudt zich uitdrukkelijk het recht voor om artikelen zonder opgaaf van redenen te weigeren.

Verschijningsdata en sluitingstermijn:

Verschijningsdata zijn:

half maart, half juni, half sept. en half dec.

De inzendtermijn voor kopij sluit op resp.

5 maart, 5 juni, 5 september en 5 december.

Kopij bij voorkeur aanleveren per e-mail:

de.wissel.ivn-eijsden@home.nl .